

Afdeling **Beleid en Advies**
Onderwerp **Rapport luchtkwaliteit 2007 gemeente Groningen**

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

GRIFFIE	
reg.nr.	GR08.1677756
ingek.	- 4 SEP 2008
class.	- 2.07.51
te beh. door:	GR
kopie gez. aan:	

Telefoon (050) 367 1089 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk MD 08.1659006

Datum - 4 SEP 2008 Uw brief van --

Uw kenmerk --

Geachte mevrouw/heer,

Hierbij informeren wij u over bijgaand 'Rapport luchtkwaliteit 2007 gemeente Groningen'.

Verder wijzen wij er in deze brief op, dat de minister van VROM de werkwijze voor het opstellen van het jaarlijkse Rapport luchtkwaliteit heeft gewijzigd en geven we aan hoe we u in de komende jaren zullen blijven informeren over de ontwikkeling van de luchtkwaliteit in onze stad.

I. Inleiding

Op grond van de "Wet luchtkwaliteit"¹ moeten wij jaarlijks rapporteren over de luchtkwaliteit in de stad in relatie tot het wegverkeer. De luchtkwaliteitsgegevens worden gebundeld door het ministerie van VROM tot een nationale rapportage aan de Europese Commissie.

Het rapport luchtkwaliteit is primair gebaseerd op modelberekeningen. Deze worden uitgevoerd door de Milieudienst met behulp van het landelijk voorgeschreven CAR-model. Bij luchtkwaliteit gaat het met name om fijn stof (PM₁₀) en stikstofdioxide (NO₂).

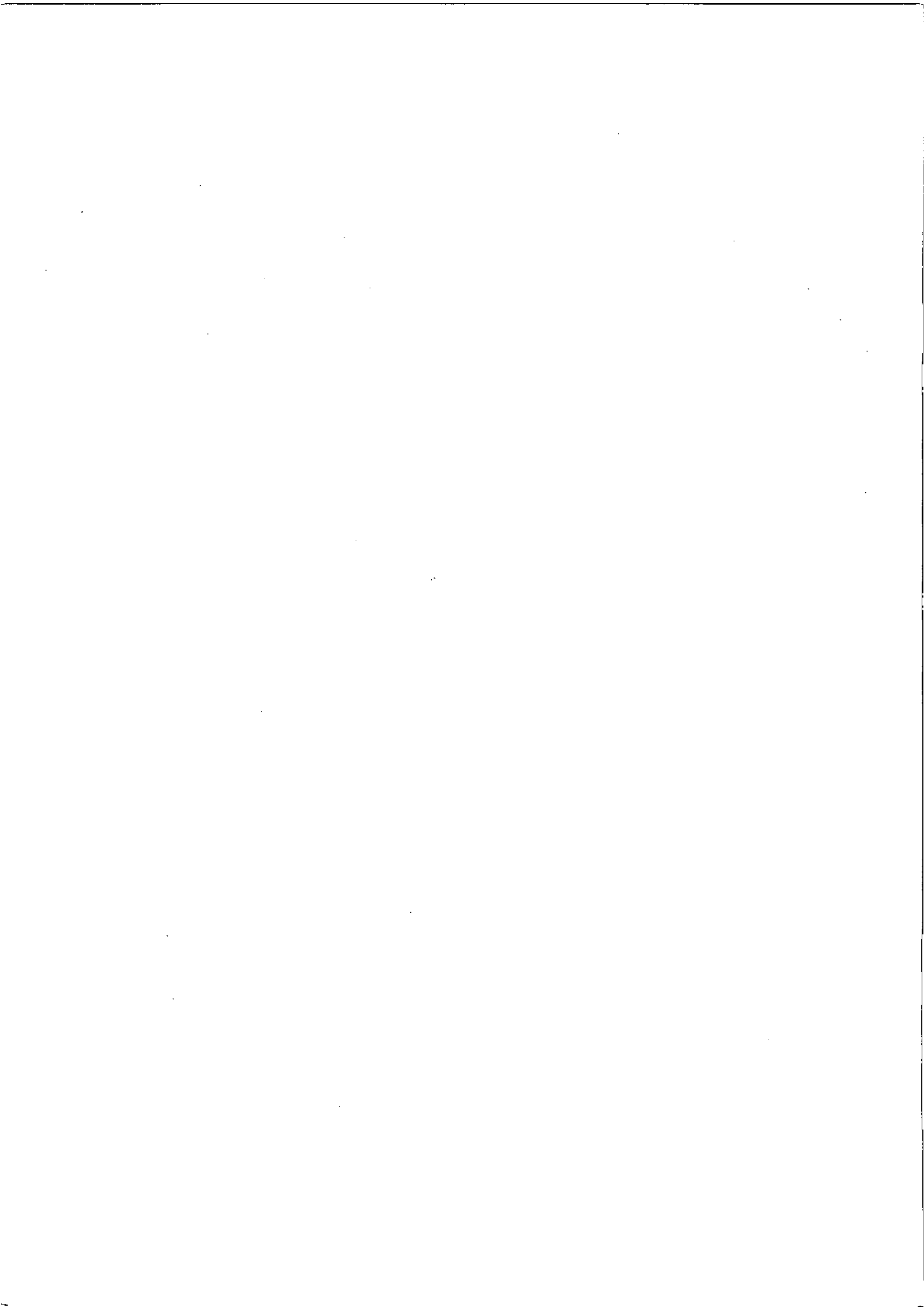
In de Programmabegroting 2008 en in het Duurzaamheidsprogramma is vastgelegd, dat medio 2008 het 'Rapport luchtkwaliteit 2007' zal worden opgesteld en naar de raad zal worden gestuurd.

Hierna volgt een samenfassend overzicht van de luchtkwaliteit plus een toelichting daarop.

II. Modelberekeningen laten in 2007 opvallende verbetering zien ten opzichte van 2006

Dankzij het jarenlang door ons gevoerde ruimtelijke en verkeersbeleid in combinatie met de (noordelijke) ligging van Groningen kent onze stad in vergelijking tot diverse andere grote steden relatief weinig knelpunten in verband met een slechte luchtkwaliteit.

¹ Feitelijk gaat het hier over de 'Wet van 11 oktober 2007 tot wijziging van de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen)'.

Overeenkomstig het landelijke beeld is de luchtkwaliteit in Groningen in de periode 2003-2005 aanzienlijk verbeterd. In 2003 werden de luchtkwaliteitsnormen in Groningen nog op veel wegen overschreden. Dit was mede te wijten aan de lange perioden met warm, droog en windstil weer. Dankzij de meer 'normale' weersomstandigheden was de situatie in 2004 een stuk beter. In 2005 was er sprake van een verdere verbetering. Dit kwam mede doordat de verkeersintensiteit op de binnenstedelijke wegen in 2005 over het algemeen iets was afgenomen, mede dankzij het P&R-beleid van de gemeente. De verbetering over 2003-2005 heeft zich in 2006 niet doorgezet. In dat jaar werd de meest strenge grenswaarde voor fijn stof nog op vier wegvakken overschreden (waarvan drie met veel busverkeer). De grenswaarde voor NO₂ werd in 2006 nog op 1,8 km overschreden. Ten opzichte van 2006 laten de modelberekeningen voor 2007 een opvallende verbetering zien: in 2007 wordt in Groningen namelijk voor geen enkele locatie een overschrijding berekend.

Dit kan als volgt worden verklaard:

- a. De verbetering in 2007, die met name geldt voor NO₂, heeft vooral te maken met een aanpassing in het landelijke CAR-model. Met ingang van dit jaar wordt de luchtkwaliteit namelijk (conform het recentelijk gewijzigde Europese meet- en rekenvoorschrift) op een grotere afstand van de weg berekend. Bij een toename van die afstand neemt de concentratie snel af door een verdunning van de luchtverontreiniging.
- b. De verbetering in 2007 is mede te danken aan lagere achtergrondconcentraties (dit is de grootschalige luchtverontreiniging, die van elders wordt aangevoerd). De achtergrondconcentraties worden in sterke mate bepaald door de weersomstandigheden. Dankzij de relatief natte zomer van 2007 was dit jaar gemiddeld iets gunstiger voor de luchtkwaliteit dan 2006.
- c. De verbetering in 2007 is mede te danken aan het feit dat het wagenpark in Nederland/Groningen gaandeweg iets schoner wordt.
- d. Uit de beschikbare telgegevens over 2007 blijkt, dat de verkeersintensiteiten in de stad grosso modo niet wezenlijk afwijken van die in 2006. Hiermee kan de verbetering van de luchtkwaliteit in 2007 dus niet worden verklaard.

III. Luchtkwaliteit in het Stationsgebied

De "Wet luchtkwaliteit" schrijft voor, dat burgemeester en wethouders een luchtkwaliteitsplan moeten vaststellen als de plandrempel voor stikstofdioxide (NO₂) wordt overschreden. Dit was in 2003 het geval in het Stationsgebied. Vandaar dat wij in april 2004 het 'Luchtkwaliteitsplan gemeente Groningen' hebben vastgesteld. De belangrijkste maatregel in dit plan is eind 2004/begin 2005 uitgevoerd, namelijk de aanschaf van 123 nieuwe, schonere bussen door Arriva.

Wij moeten eenmaal in de drie jaar aan gedeputeerde staten verslag doen over de uitvoering en resultaten van het plan. Als de (inmiddels aangescherpte) plandrempel nog steeds wordt overschreden, dan moet in principe een nieuw of aanvullend plan worden gemaakt. Sinds 2006 geldt, dat zo'n plan moet voldoen aan de eisen van de Algemene wet bestuursrecht, afdeling 3.4.

De vraag is dus: is er nog sprake van een overschrijding van de plandrempel in het Stationsgebied?

Dit blijkt niet het geval te zijn: zie de tabel.

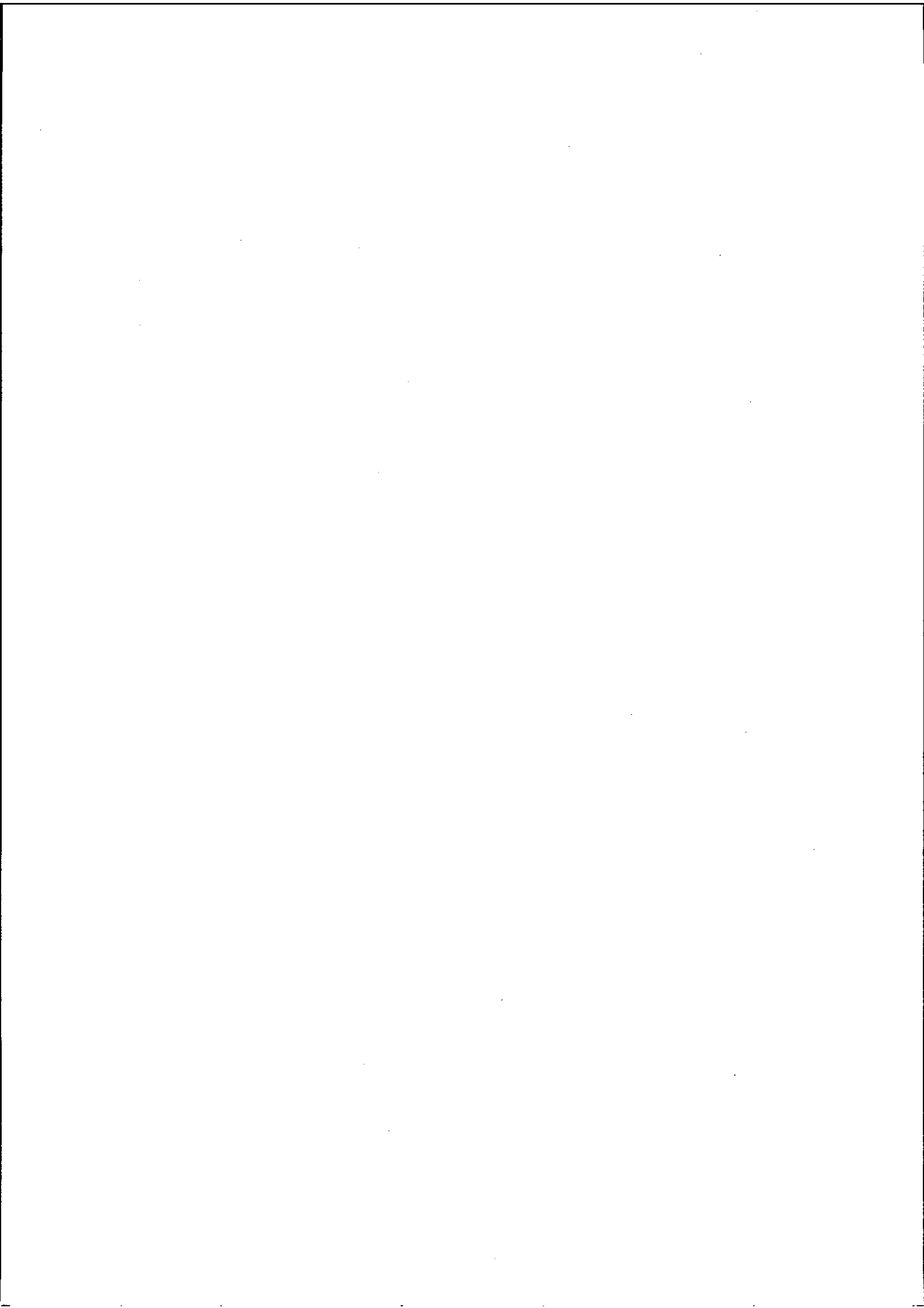
Luchtkwaliteit Stationsgebied	Concentratie NO ₂ (in µg/m ³)	Plandrempel NO ₂ (in µg/m ³)	Conclusie
Rapport luchtkwaliteit 2006 (gemiddelde waarde van modelberekeningen op drie locaties in Stationsgebied)	48,9	48	Op basis van de modelberekening werd de plandrempel in 2006 iets overschreden.
Tijdelijke TNO-meting op het Stationsplein in 2007	45	46	Volgens de meting op het Stationsplein wordt de plandrempel voor 2007 net <u>niet</u> overschreden.
Rapport luchtkwaliteit 2007 (op basis van gewijzigde modelberekening)	33,1	46	Op basis van de gewijzigde model-berekening ligt de concentratie in 2007 ruimschoots onder de plandrempel (en ook onder de grenswaarde van 40 µg/m ³).

Toelichting: de plandrempel voor NO₂ wordt jaarlijks met 2 µg/m³ aangescherpt, totdat deze in 2010 gelijk is aan de grenswaarde van 40 µg/m³ voor NO₂.

Conclusies:

- de plandrempel wordt niet overschreden: niet in 2007 en naar het zich laat aanzien ook niet in 2008 en 2009;
- er is dus niet een nieuw, formeel Luchtkwaliteitsplan nodig voor het Stationsgebied.

Zoals bekend gaat per december 2009 de nieuwe concessieperiode in voor het busvervoer. In het (Ontwerp) Programma van Eisen voor de aanbesteding is vastgelegd, dat voor het stadsvervoer bussen moeten worden ingezet die voldoen aan de EEV-norm. Dit zijn de meest schone en zuinige bussen die momenteel leverbaar zijn. EEV-bussen zijn aanzienlijk schoner dan de huidige stadsbussen (i.c. Euro-III bussen met een roetfilter). Dankzij de inzet van de EEV-bussen zal de luchtkwaliteit in het Stationsgebied en op andere routes met veel busverkeer met ingang van 2010 verder verbeteren.

IV. Vergelijking modelberekeningen met de beschikbare meetgegevens

Het jaarlijkse 'Rapport luchtkwaliteit gemeente Groningen' is primair gebaseerd op berekeningen met het landelijk voorgeschreven CAR-model.

In aanvulling op deze modelberekeningen hebben wij TNO in de maanden februari t/m april 2007 op een aantal locaties in de stad luchtkwaliteitsmetingen laten uitvoeren. Deze (incidentele) metingen hadden onder meer tot doel om het effect van de schonere bussen op de luchtkwaliteit te evalueren. De metingen hadden betrekking op fijn stof (PM_{10}) en stikstofdioxide (NO_2). De relatief kostbare metingen van fijn stof zijn uitgevoerd op drie locaties: het Stationsgebied, het Damsterdiep en langs de Zuidelijke Ringweg. Het meten van NO_2 is technisch eenvoudiger en goedkoper dan het meten van fijn stof. De NO_2 -metingen zijn uitgevoerd op 10 locaties.

Over de resultaten van deze metingen hebben wij u in juni jl. uitvoerig geïnformeerd.

Zowel modelberekeningen als metingen hebben hun beperkingen, maar kunnen elkaar goed aanvullen. Met modelberekeningen kan op een eenvoudige manier op basis van locale (verkeers)gegevens in principe een goed beeld worden verkregen van de gemiddelde luchtkwaliteit over bijvoorbeeld een jaar. Daarbij wordt de betrouwbaarheid van de modelberekeningen bepaald door de nauwkeurigheid van de locale (verkeers)gegevens en uiteraard de kwaliteit van het model zelf (die voor ons als gebruiker een gegeven is). Een beperking is, dat een model sowieso een versimpeling is van de werkelijke situatie waarbij specifieke omstandigheden mogelijk ten onrechte buiten beschouwing blijven. Dit laatste is juist een sterk punt van metingen: deze maken direct zichtbaar wat de omvang is van de luchtverontreiniging, waarbij alle locale effecten per definitie zijn verdisconteerd. De grote beperking van metingen is echter, dat deze alleen iets zeggen over de situatie op een bepaald moment (i.c. de meetperiode) en op een bepaalde locatie. Deze beperking kan worden ondervangen door langdurig en op veel locaties te gaan meten, maar dat kost handenvol geld.

Om beter zicht te krijgen op de waarde van metingen én modelberekeningen, hebben wij de beschikbare meetgegevens vergeleken met de uitkomsten van de modelberekeningen (zie voor een volledig overzicht het 'Rapport luchtkwaliteit 2007').

Samenvattend laat deze vergelijking het volgende beeld zien:

- a. De met het model berekende concentraties van fijn stof zijn gemiddeld 23% lager dan de gemeten concentraties.
- b. De modelberekeningen voor stikstofdioxide (NO_2) vallen gemiddeld 4% lager uit dan de metingen. Maar het beeld voor NO_2 is divers. Op drie locaties vallen de metingen (veel) hoger uit dan de berekening (met name op het Stationsplein en de Herestraat). Op drie andere locaties is het omgekeerde het geval. Op drie locaties komen de CAR-berekeningen en TNO-metingen wel redelijk tot goed overeen.
- c. De metingen op het LML-meetpunt op de Europaweg (Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit) zijn relatief betrouwbaar omdat hier gedurende het gehele jaar wordt gemeten. De berekening van PM_{10} komt iets lager uit dan de meting. Voor NO_2 komen beide goed overeen.

- d. Voor de Zuidelijke Ringweg berekent Rijkswaterstaat de concentraties met het VLW-model. De berekening van Rijkswaterstaat voor NO₂ komt aanzienlijk lager uit dan de TNO-meting. Dit is eveneens het geval voor fijn stof (óók na een door Rijkswaterstaat op 5 juli 2008 uitgevoerde opwaartse herziening van de fijn stof concentraties). TNO heeft nabij de Zuidelijke Ringweg een kleine overschrijding gemeten van de grenswaarde voor de daggemiddelde concentratie van fijn stof. Volgens de berekening van Rijkswaterstaat doet zich hier géén normoverschrijding voor.

V. Andere werkwijze totstandkoming Rapport luchtkwaliteit en de informatievoorziening aan de raad

Met ingang van dit jaar heeft de minister van VROM de rapportageverplichting anders georganiseerd.

Dit hangt samen met het volgende.

In november 2007 is de nieuwe "Wet luchtkwaliteit" in werking getreden. Deze wet voorziet in de opstelling van een Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Dit is een gezamenlijk programma van de betrokken ministeries, provincies en gemeenten om de luchtkwaliteit in Nederland te verbeteren. Aan het NSL doen alleen de provincies en gemeenten mee die te kampen hebben met structurele normoverschrijdingen. De noordelijke provincies, Flevoland en Zeeland en de daarin gelegen gemeenten doen derhalve niet mee aan het NSL. Het ontwerp-NSL is in juni jl. vastgesteld en moet ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Europese Commissie. Deze zal op basis van het NSL beslissen of het derogatieverzoek van Nederland kan worden ingewilligd (= verzoek tot uitstel van de termijnen waarbinnen aan de luchtkwaliteitsnormen moet worden voldaan). Voor de onderbouwing en doorrekening van het NSL is een apart rekenmodel ofwel saneringstool ontwikkeld.

In aansluiting op de samenwerking binnen het NSL heeft de minister van VROM besloten om met ingang van dit jaar de jaarlijkse rapportageverplichting anders te organiseren. Deze werkwijze geldt óók voor de (weinig) niet-NSL-gemeenten die toch rapportageplichtig zijn, waaronder Groningen. (Ter toelichting: een gemeente is rapportageplichtig als zich hier in de afgelopen jaren een normoverschrijding heeft voorgedaan of kan worden verwacht).

Werkwijze tot nu toe

Tot nu toe moest elke rapportageplichtige gemeente zelf een rapport luchtkwaliteit opstellen (conform een sjabloon van het ministerie van VROM) en dat tijdig toesturen aan gedeputeerde staten. Vervolgens verzamelden zij de gegevens per provincie en stuurden zij deze door aan het ministerie voor de nationale rapportage aan de Europese Commissie.

Nieuwe werkwijze

Het ministerie van VROM heeft een bureau ingeschakeld om een gezamenlijk rapport luchtkwaliteit te maken voor alle rapportageplichtige gemeenten. Dit zal gebeuren met behulp van de zogenoemde **rapportagetool**, die direct aansluit op de eerder genoemde saneringstool.

Het bureau heeft de gemeenten hiertoe een wegenkaart toegestuurd met daarop (een beperkt aantal) drukke wegen waar mogelijk overschrijdingen kunnen worden verwacht plus de bijbehorende verkeersgegevens.

Gemeenten moeten deze gegevens controleren en zonodig aangepaste gegevens verstrekken aan het bureau. Vervolgens berekent het bureau met de rapportagetool voor alle betrokken gemeenten de luchtkwaliteit in 2007 én dient deze (naar verwachting voor medio september) namens die gemeenten in bij VROM. Daarmee hebben die gemeenten formeel voldaan aan de wettelijke rapportageverplichting. Dit betekent, dat wij met ingang van dit jaar niet meer een eigen rapport luchtkwaliteit hoeven op te stellen en hoeven toe te sturen aan gedeputeerde staten.

Hierbij moet echter het volgende worden bedacht:

- in deze 'landelijke' berekening wordt slechts een beperkt aantal wegen meegenomen waar mogelijk overschrijdingen kunnen worden verwacht;
- het bureau levert geen rapport luchtkwaliteit met een toelichting, dat zelfstandig leesbaar is en geschikt is om bijvoorbeeld de raad te informeren.

Om uitvoering te geven aan de Programmabegroting/Duurzaamheidsprogramma 2008 hebben wij dit jaar toch een 'eigen' Rapport luchtkwaliteit gemaakt, dat vergelijkbaar is met dat van vorige jaren.

Doel van dit rapport is om (ook al zijn er geen normoverschrijdingen toch) een goed totaalbeeld te krijgen c.q. te houden van de ontwikkeling van de luchtkwaliteit in Groningen.

Informatievoorziening aan de raad

Zoals gezegd hoeft de gemeente Groningen niet meer zelf een Rapport luchtkwaliteit op te stellen. Als zich hier ook in de komende jaren geen normoverschrijdingen meer voordoen, is de gemeente zelfs niet meer rapportageplichtig.

Dit betekent echter allerminst dat de luchtkwaliteit geen relevant thema meer is voor Groningen.

Want bedacht moet worden, dat wel/geen normoverschrijding niet het verschil maakt tussen ongezond én gezond. Zo zou volgens de richtlijnen van de World Health Organization (WHO) de jaargemiddelde concentratie van fijn stof lager dan 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ moeten zijn (terwijl de norm hiervoor nu 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ is, nog afgezien van de manier waarop de concentraties worden berekend). Uit oogpunt van volksgezondheid en de ambitie om de duurzaamste gemeente te worden, achten wij het dan ook van belang om te streven naar zo laag mogelijke concentraties van luchtverontreiniging in Groningen. En dus is en blijft er alle reden om de ontwikkeling van de luchtkwaliteit in Groningen actief te blijven volgen. Niet alleen ten behoeve van de beleidsvoorbereiding en -evaluatie, maar ook om de stadjes goed te kunnen informeren over de lokale luchtkwaliteit.

Daarom zullen wij voortaan de volgende werkwijze hanteren:

- a. Wij maken niet meer een formeel Rapport luchtkwaliteit. Voorzover wij rapportageplichtig blijven, voldoen we daaraan via de nieuwe landelijke rapportagetool.
- b. Wij blijven de ontwikkeling van de luchtkwaliteit actief volgen en we blijven uw raad hierover jaarlijks op een toegankelijke wijze informeren. Daarbij gaat het niet enkel om de vraag of hier wel of geen formele normoverschrijdingen voorkomen, maar primair om de vraag hoe het hier is gesteld met de luchtkwaliteit in relatie tot de volksgezondheid.
- c. Wij zullen de hier bedoelde rapportage over de luchtkwaliteit meenemen in de duurzaamheidsmonitor.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders
van Groningen,

De burgemeester,

De secretaris

Bijlage:

Het 'Rapport luchtkwaliteit 2007 gemeente Groningen' is voor u ter visie gelegd.

